

Sociální ekonomika

15. 10. 2010

Mirka Wildmannová

Sociální ekonomie x sociální ekonomika

- **Nemají stejnou náplň**
- **Sociální ekonomie: v historii používána (první Československá republika)**

Sociální ekonomie

- **Přístup k ekonomické teorii se zaměřením pozornosti k člověku jako LP a ekonomickému subjektu**
- **Specifické druhy firem (např. družstva)**
- **Otázky rovnosti, spravedlnosti**
- **Disciplína s důrazem na hodnotové předpoklady – role etiky v ekonomii**

Sociální ekonomika

- **Pojem v ČR nový**
- **Oblasti sociální ekonomiky:**
 - Pracovní integrace
 - Osobní služby
 - Místní rozvoj znevýhodněných oblastí

Social Economy Charter - Charta sociální ekonomiky

- **Dokument vydán v 80. letech ve Francii**
- = skupina organizací, které nepatří k veřejnému sektoru, jsou demokratické a mají zvláštní režim přerozdělování zisků pro účely svého dalšího rozvoje a zlepšování služeb pro své členy a pro společnost**

Charakteristické znaky pro subjekty v sociální ekonomii

- **Vykonávají ekonomickou činnost, ale zároveň uspokojují potřeby občanů, pomáhají řešit sociální problémy**
- **Přispívají k růstu zaměstnanosti a k integraci marginálních skupin do většinové populace**
- **Přispívají k sociální kohezi**
- **Umožňují pracovat společně na obnově jejich okolí**
- **Ukazují cesty, jak zajisti a reformovat veřejné služby**
- **Propagace veřejné angažovanosti**

Sociální ekonomika – dle Hunčové

- *„sociální ekonomie a sociální ekonomika jsou pojmy, prostřednictvím kterých se dnes země EU pokouší uchopit **sociální dimenzi trhu**“*
- Hlavní důraz na družstevní identitu
- „občansko samosprávný mix sektor“
- Přítomnost prvků svépomoci a participace
- Jádru sociální ekonomiky: autentická družstva, vzájemné pojišťovny, občanská sdružení a nadace

Sociální ekonomika – dle Čepelky

- Důraz na rizikové, společensky znevýhodněné skupiny obyvatel, na sociální inkluzi
- V pojetí EU: část veřejné politiky směřující k podpoře ziskových a neziskových organizací k zajištění sociální inkluze společensky vyloučených
- Sociální sektor je významným zaměstnavatelem rizikových skupin
- Nekryje se s nestátním neziskovým sektorem
- Není tvořena výhradně neziskovým sektorem

Sociální podnikání

- **Frekventovaný pojem v souvislosti s tzv. krizí sociálního státu**
= šance na řešení citlivého aktuálního problému růstu poptávky po „zajištění“
- ***Odovědí na krizi sociálního státu, neboli jedním z nástrojů řešení může být zapojení nestátních subjektů do procesu poskytování veřejných služeb***

Přístupy k sociálnímu podnikání

- **Přístup nestátního neziskového sektoru a nestátní neziskové organizace**
 - **Strukturálně - operacionální pojetí sociálního podnikání: kritéria**
 - **Institucionalizace**
 - **Neziskovosti**
 - **Nestátnosti**
 - **Samosprávnosti**
 - **dobrovolnosti**
- **Přístup sociální ekonomiky**
 - **Vznik ve Francii**
 - **Družstva, vzájemně prospěšné organizace, sdružení, spolky, církevní právnické osoby**

Společné znaky obou uvedených přístupů k sociální ekonomice

- Řešení společenských problémů
- Důraz na partnerství mezi státním a nestátním sektorem
- Společenská angažovanost občanů
- Heterogenní pojetí sektoru veřejné ekonomie
- Schopnost řešení problému nezaměstnanosti
- Důraz na sociální inkluzi
- Silný akcent k družstevnictví
- NNO jako „*nositelé sociální ekonomiky*“

Sociální sféra 1918 - 1948

- **Výrazné změny ve společnosti: pozemková a měnová reforma**
- **Výrazné problém: chudoba a nezaměstnanost**
- **Chudinský zákon: ustanovení péče o mládež**
- **System veřejného pojištění: nemocenské poj.**
- **Starobní pojištění nebylo ustanoveno**
- **Efektivita systému sociálního sektoru: udržet sociální smír**
- **Zaměření sociální politiky:**
 - **Péče o rodinu a jednotlivce**
 - **Chudinská péče**

Problémy sociální politiky

- **Sociálně-právní ochrana mládeže**
- **Ústavní péče**
- **Rekreační péče**
- **Sociální první pomoc**
- **Sociální poradny**
- **Poradenství pro: volbu povolání, osvětové, sociální-zdravotní**
 - **Rozvoj spolkové činnosti, svépomocných spolků, družstevnictví**

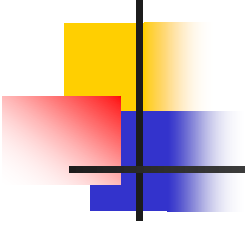
Sociální sféra po roce 1948

- **Zestátněny fondy důchodového, sociálního, nemocenského a úrazového připojištění**
- **Rozpad zavedených prvorepublikových institucí a spolků**
- **60. léta – otevřená kritika sociální politiky**
- **1969 vznik Společnosti sociálních pracovníků**
- **Sociální služby zaměřeny na systém skupinového poskytování služeb**

Doporučená literatura

- *Sociální ekonomika a NNO v ČR, (2005):* Centrum pro výzkum neziskového sektoru pro Nadaci rozvoje občanské společnosti, Brno
- Hunčová, M. (2004): Ekonomický rozměr občanské společnosti. První vydání, Ústí nad Labem, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 180 s. ISBN 80-7044-605-6
- www.e-cvns.cz
- www.mpsv.cz
- www.vlada.cz – Rada vlády pro nestátní neziskové organizace

Děkuji za pozornost